

Pre davanja primedbi na Nacrt zakona, potrebno je istaći da je Unija na stanovištu da u Republici Srbiji treba preduzeti sve podesne mere za otklanjanje diskriminacije žena u političkom i javnom životu, sve podesne mere radi eliminisanja diskriminacije žena u oblasti zapošljavanja kako bi se na osnovi ravnopravnosti muškaraca i žena obezbedila jednaka prava, mere radi sprečavanja diskriminacije žena zbog stupanja u brak ili materinstva i obezbeđivanja njihovog stvarnog prava na rad, te da se ove mere zakonske zaštite preispituju periodično, u svetlu naučnih i tehnoloških saznanja, i prema potrebi revidiraju, ukidaju ili produžuju.

S druge strane, bitno je podsetiti da se ove mere ne mogu postići *preko noći*, nametanjem neprimerenih i najvećih obaveza samo jednoj od zainteresovanih strana - poslodavcima, već se to dešava razvojem i promenama svesti i rušenjem rodnih stereotipa i promenama u stavu celokupne javnosti, s obzirom na to da su uzroci potiskivanja žena u karakteru društvenih odnosa - još uvek u ukorenjenim patrijarhalnim obrascima - u nametanju „muških“ principa i pravila svakodnevnog života čime se žene često potiskuju iz važnih segmenata društvenih odnosa. I stoga se nameće zaključak o neminovnosti prihvatanja promena od strane društva kroz edukaciju, a ne kroz dodatnu administraciju i sankciju (kako se nalaže predloženim zakonom), koja će samo uzrokovati dodatni otpor.

Ovakav stav Unija je isticala u svojim brojnim dosadašnjim aktivnostima i projektima, i kao takva je prepoznata u javnosti.

Da podestimo i na stanovište Ujedinjenih nacija koji kaže da ***rodna ravnopravnost ne znači uključivanje podjednako broja žena i muškaraca u sve društvene aktivnosti, niti njihovo tretiranje na isti način, već podrazumeva uključivanje ženskih i muških interesa i iskustava u razvojne programe u svim političkim, ekonomskim i društvenim sverama, tako da je dobrobit za sve podjednaka, a nejednakost nije obnovljena.***

Ovom prilikom moramo reći da, Nacrt zakona kako je predložen, zadovoljava samo neke formalne zahteve jedne od zainteresovanih strana - koji su daleko iznad prihvaćenih međunarodnih i standarda Saveta Evrope, te standarda Evropske Unije, a koji standardi su dobrim delom već ugrađeni u nacionalno zakonodavstvo i deo su razvijene društvene svesti, tako da suštinski ne daje doprinos promeni stereotipa kako stoji u njegovom obrazloženju.

Kao konkretan primer, da ne kažemo diskriminaciju privatnog u odnosu na javni sektor, ističemo zakonom predviđenu Strukturu organa upravljanja i nadzora kod poslodavca: „U organima upravljanja i nadzora kod poslodavaca obezbeđuje se ravnopravna zastupljenost žena i muškaraca... „ jer reč *ravnopravno* podrazumeva *jednako*, dok se s druge strane predviđa da su organi javne vlasti, kao osnivači ustanova u oblasti obrazovanja i vaspitanja, naučnih, kulturnih i organizacija u oblasti sporta i kao osnivači izdavača medija, ali takođe i Narodna skupština, Vlada i drugi organi, u okviru svojih izbornih prava, kao i u vršenju prava ovlašćenog predlagača kandidata za izbor u kolegijalne republičke i druge organe (koji treba da pruže primer društvene odgovornosti), dužni da preduzimaju posebne mere kojima će se, i to *postupno* obezbediti *najmanje 40% predstavnika manje zastupljenog pola* u organima upravljanja i nadzora, odnosno u izbornom procesu.

Napominjemo, da je Savet Evrope, ali samo svojom *preporukom* preporučio kvotu od 40%. Preporuke su preporuke, a u Srbiji se dešava da i ratifikovane konvencije i posle 10 godina od ratifikacije ne dobiju formu zakona.

U vezi sa nalaganjem strukture organa kod poslodavca, ističemo da se zaboravlja da načela garancije slobode preduzetništva i slobode ugovaranja, kao i odgovornost za dobro funkcionisanje radne sredine, obezbeđuju poslodavcu široku slobodu izbora saradnika.

Takođe obaveza sastavljanja i izveštavanja o stanju rodne ravnopravnosti kod poslodavaca, te donošenje posebnih četvorogodišnjih planova iziskuje poznavanje zakona, a prouzrokuje sigurno i dodatne troškove, vreme, eventualno angažovanje eksperata/advokata u oblasti radnog zakonodavstva, koji bi poslodavcima tumačili odredbe zakona i pružali praktičnu pomoć u izradi ovih novih akata.

Bitno je istaći, da i ispunjenje navedene obaveze, neće doprineti jasnijoj slici za sačinjavanje izveštaja države o sprovođenju ratifikovanih konvencija, jer je to slika samo jedne strane, a pogotovo neće suštinski unaprediti ovu oblast. Postavlja se dodatno pitanje kapaciteta obrađivača takvih podataka i dodatnih troškova Budžeta u vezi sa istim.

S tim u vezi ističemo i kaznene odredbe, koje predviđaju viske kazne za nepoštovanje odredbi o sastavljanju i dostavljanju izveštaja, planova i to kako za poslodavce, tako i za odgovorna lica (visina od 1.500.000 dinara se često ne pominje kao novčana sankcija ni za neka ozbiljna krivična dela).

Dodatna administracija za sindikalne organizacije i strukovna udruženja, pogotovo što se ovde svrstavaju i udruženja poslodavaca kakvo je i naše, koje je svim svojim dosadašnjim aktivnostima i besplatnim brojnim edukacijama poslodavaca i zaposlenih u Srbiji, značajno unapredilo stanje u predmetnoj oblasti i u javnosti pokazalo da može mnogo više od sastavljanja nekog formalnog izveštaja o svom delovanju - jer izveštaji o društveno odgovornom delovanju i planovima delovanja Unije, ažuriraju se svakodnevno na našem sajtu, i na drugi podoban način se obaveštavaju zainteresovane strane.

Smatramo takođe da nova služba Vlade za obavljanje poslova u oblasti rodne ravnopravnosti, te uvođenje koordinatora za ovu oblast po lokalnim samoupravama, iziskuje i nove troškove, pogotovo što su poslovi u ovoj oblasti već dati u nadležnost Ministrastva za rad i posebnog koordinacionog tela Vlade.

I na kraju, mada je to možda trebalo reći na početku, postavljamo pitanje da li je poštovana procedura donošenja zakona, s obzirom na to da se u obrazloženju, koje je dato uz tekst predloga kaže: „...Koordinaciono telo je formiralo Posebnu radnu grupu za izradu teksta zakona koji je Kabinet potpredsednice Vlade i predsednice Koordinacionog tela uputio u skupštinsku proceduru, saglasno Zakonu o državnoj upravi, Zakonu o Vladi...“, iako je prema Odluci Vlade o osnivanju Koordinacionog tela, ovo telo isključivo nadležno samo za koordinaciju poslova državne uprave u oblasti rodne ravnopravnosti!?

Zato iznenađuje donošenje novog zakona o rodnoj ravnopravnosti u ponuđenom obliku i još po *hitnom postupku*, a pogotovo bez obavezujućih konsultacija socijalnih partnera u smislu onog kako to standardi međunarodnog prava nalažu.

Iz svega navedenog, ne vidi se kako će ovaj propis u ponuđenom obliku, ekonomski osnažiti žene, što bi trebalo da mu je osnovni cilj.